

Makói Független Újság

POLITIKAI NAPILAP.

Feloldó szerkesztők háborúban lévő alatt a szerkesztőségért felelős: DR. KISS PÁLME.

Szerkesztőség és kiadóhivatal Széchenyi tér 2 Telefonszám 124.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK VIDÉKEN: Egész évre 14 korona. Negyed évre 3 kor. 50 Fél évre 7 „ Egy hére 1 „ 20

Olasz fronton újra csend van

A kurlandi part bombázása

Budapest, nov. 17.

Orosz hadszíntér:

Nincs ujság.

Olasz hadszíntér:

Tegnap görzi szakaszon nem voltak nagyobbarányú gyalogsági harcok előző napokhoz képest. Olasz tüzéség is lényegesen kisebb tevékenységet fejtett ki. Helyzet egész délnyugati harcvezetésen változatlan. Tegnapelőtt egyik repülőgéppel rajunk Orosziára bombákat dobott. Repülőek erős tüzvést figyelhetek meg több ponton. Összes repülőgépek rendben érkeztek vissza.

Höfer.

Berlin, november 17.

Nagyfőhadiszállás jelenti

Keleti hadszíntér:

Orosz torpedórombolók tegnap lötték a Kurland északi csucsán fekvő Petrages és attól elterülő vidéket. Egyébként helyzet változatlan.

Legfőbb hadvezetőség.

Visszavertük a montenegrói utóvédeket

A németek Kursumljaban harcolnak

Budapest, nov. 17.

Délkeleti hadszíntér:

Szandzsák határon közdő osztrák-magyar csapatok az utolsó montenegrói utóvédeket is visszavetették a Limen túl. Szerbek üldözése mindenütt folyik. Sjénica felé előnyomuló osztrák-magyar hadosztály kiűzte ellenséget Javortól északra levő szivósan védelmezett hegyi állásából. Kövess tábortok német csapatok tegnap este Raakától fél napi járásra voltak. Kursumljaban utcai harcok fejlődtek.

Höfer.

Berlin, nov. 17.

Nagyfőhadiszállás jelenti:

Balkán hadszíntér:

A hegységben az üldözés tovább halad előre. Szerbek sehol sem voltak képesek említésre méltó ellenállást kifejteni. Több mint 2000 fogoly, 1 géppuska és 2 ágyu maradt kezünkben.

Legfőbb hadvezetőség.

Német offenzíva a nyugaton

Berlin, nov. 17.

A „Neue Zürcher Zeitung“ jelenti Milánóból: A „Corriere della Sera“ jelenti: Bizonyos jelek arra vallanak, hogy a németek a nyugati harcvezetésen nagy stílusú offenzíva megkezdésére gondolnak.

Oroszországból jelentékeny erősítések érkeztek és a német front egyes szakaszain rendkívüli élénkség uralkodik.

Katonai szakértők kijelentik, hogy a német vezérkar nagy csapatrészeknek a Balkánon való

igénybevétele dacára egyidejűleg döntést akar kierőszakolni a nyugaton, ahol a tél nem nagyon nehezíti meg az operációkat.

Az orosz hadszíntéren a helyzet változatlan

A német nagyfőhadiszállás jelenti:

Nyugati hadszíntér:

A franciák háromszor is megkísérelték, hogy a november 15 én Ecuriétől északra levő tőlük elvett árkot ismét visszafoglalják. Valamennyi kísérletük meghiúsult.

Az arcvonal többi részén, a

különböző szakaszon folyt tüzéségi és aknabaracson kívül lényeges esemény nem történt.

Az ellenséges tüzéség több ízben lötte Lenst. Az október 22 től november 12-ig terjedő időközben a lakosság közül 33 halott és 55 sebesült esett a lövetés áldozatául, katonai kárt nem okozott.

Keleti hadszíntér:

Lényeges esemény nem történt.

Balkáni hadszíntér:

Az üldözés erőteljesen halad előre.

Tegnap több mint ezer szerbet elfogunk, három ágyut és két géppuska zsákmányoltunk.

Legfőbb hadvezetőség.

Nyoma veszett egy angol hadihajónak

Stockholm, nov. 17.

Kronstadti jelentés szerint orosz tengerészeti körökben beszélnek, hogy az orosz Keleti-tengeri flottához beosztott egyik angol hadihajónak 6 napja nyoma veszett.

Cadorna a balkáni akció ellen

Zürich, nov. 17.

Rómából táviratozzák: Cadorna olasz vezérkari főnök a lapokban megjelent közleményekre, amelyek Olaszországnak a balkáni akcióban való részvételét sürgetik, kijelentette, hogy lemondana a főparancsnokságról, ha Itália a monarchia frontjáról csapatokat átvinné a balkáni frontra.

„A legsúlyosabb szerb események várhatók“

Genf, nov. 17.

A párisi „Matin“ írja:

A szerbek helyzete osztrák szemmel kilátástalan. Visszavonulásukat a szövetséges erők elválták. A legsúlyosabb események várhatók.

A szerbek kirozták és irtották a hadifoglyokat

Adorján Andor „Az Est“ munkatársa tudósításából vettük a következőket:

Mióta Nis és Úszkub, ahol a legnagyobb szerb fogolytáborok voltak, elesett és eljutottunk ezekbe a városokba, sikerült megbiz-

ható adatokat megtudnom arra nézve, hogy hogyan bántak a szerbek a fogásukba jutott szejn katonáinkkal.

A hadifogságból elmenekült és Szófiába érkezett magyar és osztrák hadifoglyoktól és polgári internáltakról már napok óta gyűjtöm az anyagot, amely hajmeresztő, minden emberi érzést kigunyoló bánásmódról rántja le a leplet.

A foglyokat maguk előtt kergetik és magukkal hurcolják, mint valami zsákmányt vagy valami terhet, amely csak arra való, hogy a szerb gyűlölet és becstelenség bosszúvágy kielégítésére szolgáljon.

Beszéltem erről a tárgyról Windischgrätz Lajos herceggel is, aki az első bolgár hadsereg-nél mint összekötő tiszt szolgált és aki Nis bevételét után az első közt rohant be a meghódított városba, hogy ott magyar és osztrák hadifoglyok után kutasson.

Windischgrätz herceg tegnap érkezett vissza Szófiába és nemcsak hogy megerősítette az én eddigi értesítéseimet a hadifoglyok borzalmas sorsáról, hanem még ki is egészítette azokat. Nem vagyok érzélgős ermészeti, de a mit tőle hallottam és az a kevés, amit reprodukálhatok belőle, a nélkül, hogy visszaelnék a papíros fehérségével és az olvasó idegeivel, feltűnik minden képzeletet, amit eddig a durvaságról és barbárságról alkothattunk magunknak.

Valósággal hazafias versenyt rendeztek, hogy ki tudja, őket jobban kínálni és olyan eszközöket találtak ki, amelyek becsületére válnak a legbetegesebb perverz gondolkozásmodnak is.

A fogásba került sebesült tisztek kínzása már a kocsin kezdődött, valahányszor dombhoz közeledett a szekér, a szerb kocsis gyorsabb menetre ösztökélte az ökröket: így a sebesült tisztek sebeiből patakokban áradt a vér.

Mikor késő este az ökröszekér megérkezett a vasuti állomásra, a perironon egy sereg sebesült magyar és osztrák tiszt feküdt. A sebesült magyarok és osztrákok a földön fetrengtek, míg egészséges szerbek szalmazsákokon heverésztek. Egy hadnagyot egyszerre csak német nyelven szólít meg valaki: német nyelven hangzik feléje a kérdés, hogy hol sebesült meg? A hadnagy azt felelte, hogy a jobbában. Erre valaki megragadta a sebesült lábát, magasra emelte, mint valami diadém felvénnyel és az, aki német nyelven szolt hozzá, a jelenlévő

szerbekhez tízes szónoklatot intézett, amelyben arra buzdította őket, hogy az összes „svábakat” üssék agyon.

A legborzalmasabb idő azonban mégis csak a tifuszjárvány korszaka volt. Ahányszor az ember a kórház ablakán kitekintett, mindig temetést látott.

A tifusz különösen a fogolytáborban dühöngött, ötven ezer közlegény és hatszáz tiszt élt ezekben; és e foglyok közül 200 tiszt és harminczernél is több közlegény lett a tifusz áldozata.

A kaszárnyák istállóit rendezték be tifusz barakkokká, a beteg és a gyanús tiszteket és közlegényeket itt helyezték el. Gyakran előfordult, hogy az, aki társa testén hevert, érezte hogyan hal el az alatta heverő bajtárs, hogyan hül ki annak a teste. Hiszen holtestek voltak vagy élők, akik előtt csak az a reménység állott, hogy holtestekké válnak!

A szerbek időnként be-bajóttek, hogy az eivenekeket különválasszák a holtaktól. Az halottakat azután lövegsírokba vetették, a melyeket se kereszteltek, se más jellel meg nem jelöltek.

A szerbek e mellett a legborzasztóbb kínzásokkal eszelték ki: nem adtak se mosdóvizet, sem tisztá ruhát, — a ki fehérneműt kapott, az tudhatta, hogy olyan ruha jutott neki, a melyet az imént huztak le egy tifuszba elhalt testéről, a melyet sem nem mostak, sem nem fertőtlenítettek.

A szerbek elsősorban tisztjeinket akarták elpusztítani, kimeríthetetlenek voltak azoknak a kínoknak a megválogatásában, a melyekkel meggyőzték őket.

Windisehgrätz herceg bészélte nekem, hogy Nisben egy magyar őrmestert talált, a kinek jobb szeme véves volt. Kérdésére az őrmester elmondta a hercegnek, hogy mikor a rozettáját nem akarta odaadni, tizenegy más fogolytársával együtt a Nisava partjára vitték, ahol a szerbek tizenegy társát agyonlőtték. Ő a szemén megsebesülve ájultan a Nisavába esett, de azután eszméltette tért s azóta minddnefelé bujdosott.

Mikor a szerbek Nisból elmentek, a járni tudó foglyokat magukkal vitték, csak néhány száz súlyosan megsebesült, vagy sánta maradt ott. Ezek előadása szerint az ötven ezer fogoly közül sok ezret a szerbek magukkal vitték, de sok ezren a járványoknak estek áldozatul, a többiek mint rokkantak hátramaradtak.

A magyar és osztrák hadsereg történetének egyetlen csatájában sem veszített annyi halottat, mint itt a nisi temetőben, és a szerbek még a halottakat sem tartották tiszteltben. A legénység tömegsírjai jeltelenek, a tisztak sírjain pedig legtöbbször kitalált gúnynevek vannak.

A szerbek az elhűsölt és nagyobb részt lesoványodott hadifoglyokat, mint a csordát terelték maguk előtt. Ha panasszkedtek, vagy már nem tudtak tovább menni, egyszerűen agyonlőtték őket. Az uton, a melyen követjük a menekülő szerb sereget, mindenütt magyar és osztrák katonák holttestei hevernek és ez magyarráza Windisehgrätz hercegnek azt a súlyos kijelentését, hogy kérdéses, vajon csak egyet is viszont-

láthatunk-e valaha azok közül, a kik ebben a szerencsétlen szerb visszavonulásban részt vettek. A győzelmesen előnyomuló magyar-osztrák és bolgár katonák, a kik a szerbeket most összeszorítják, akaratlanul is is Istenítéletet hajtanak végre a világtörténelem példátlan gaztettének elkövetőin.

A szombati hangverseny

Két világhírű aradi művész fellépte

Makó, nov. 17.

Komoly, gyászos esendül most a Kárpátokon. A szomorúság, a pusztulás ütött tanyát a kárpáti falvakban, ahol ma egy éve véres orkán seprte végig. A nagy téli esendéből, kopár hegyvidékek, meztelen házfalak, jeltelen magyar hóavéd sírok, hajléktalan emberek néznek le könyörgő nésszel hozzánk boldogabbakhoz, a mi segítségünkért. És a mi szívünkben részvétteljes viszhangra talál a panaszos, fájó hang; megkötött nyújt segítő kezét, hogy a tavalyi szomorú tél nyomait örökre eltüntessük.

Elpusztult kárpáti falvak helyére egy: Csánádmegyke közönségének is felkelti építési tervét. Minden olyan jótékonyági akciót, mely Csánádfalva felépítésére indult meg, mindajánjuknak egyformán kell támogatnunk. Akárhon, akárhon indítja meg, mindahol hozzuk meg a dízszámlát. Különösen akkor, amikor olyan kárpátokban részesülünk, amelyért magáért is érdemes áldozatot hozni.

Ilyen nemes kárpátlásban részeseül az, aki a szombaton délután fél 6 órakor a vármegyeház nagytermében rendezendő hangversenyre megy el. A Vöröskereszt Egyesület makói fiókjának vezetősége erre a hangversenyre olyan műsorról gondoskodott, a melyen makói hangversenyen sohasem volt.

Maga az a körülmény, hogy a műsor három szánát két olyan világhírű, a legelőkelőbb zenei körökben nagyvadászt művészt nyújtja, mint Vass Sándor és Telmányi Emil, országos eseményé avatja a szombati hangversenyt. Mind két aradi származású fiatal művész béke idején állandóan külföldön élt. Vas Sándor a lipsei zenekonzervatórium nagynevű zongoratanára, akinek hangversenyait külföldi zenei körökben magas művészi nivójuknak ismerik el. Telmányi Emil hegedűművészt, Habay legdéleggettebb tanítványát Németország hangversenytermében sokszor vette körül a legközelebb, legmelegebb ünneplés.

A két művészen kívül az itthoni hangversenyekről nagyon előnyösen ismert Endre Béláné ad elő magyar dalokat Goltner Lajos zeneszámár zongorakísérettel.

A hangversennyel kapcsolatosan a megyeháza kistermében Endre Béla festőművész képeiből his képiállítást is rendeznek, mely iránt a művész makói tisztelői között nagy érdeklődés mutatkozik.

Hangverseny után a Kassinóban hideg buffet lesz.

A hangverseny részletes műsora a következő:

1. Prologus: Juhász Gyulától. Előadja P. Eckhardt Ilona.

2. Magyar dalokat énekel Endre Béláné, zongorán kíséri Goltner Lajos.

3. Gyóni Géza: Magyar katonák dala. Emőd Tamás: A háboru, Juhász Gyula: A halott vár legendája. Gyóni Géza: Csak egy éjszakára. Költemények. Előadja: Szalay Antal.

4. Beethoven: A dur szonáta VI. sz. Allegro. Adagio. molto espresso. Allegretto con Variazioni. Hegedűn és zongorán előadják Telmányi Emil és Vas Sándor.

5. Előadást tart főosztályos és méltóságos dr. Glattfelder Gyula csanádi megyéspüspök ur.

6. a) Beethoven G dur romána. b) Ferrari: Monatto. c) Kreidler: Kínai Tamburin. d) Brahma-Joachim: Magyar tánc. Hegedűn előadja: Telmányi Emil.

7. a) Mendelssohn: B moll Etude' Rameau-Godowszki: Tamburin. Saendy: Akrisma egy magyar dal felett Schubert-Liszt: Magyar induló. Zongorán előadja: Vas Sándor.

Belépődíj személyenként 2 kor. Tanuló jegy 40 fill. — Felérkezéseket köszönettel fogad az Egyesület.

NAPI HIREK

Tájékoztató.

Naptár. Nov. 18. Csütörtök Róm. kath. és Protest. Oda ap. Görög-ország nov. 5. Galaktion. Nap kel 7 óra 06 percek, nyugszik 4 óra 20 percek.

Időjárás. Változó, hűvös idő várható, sok helyütt esapadékkal. Sörgőnyprognózis: változó, hűvös, sok helyütt esapadékkal. Déli hőmérséklet: 7-8 C. fok

— Hadikölcson jegyzés. A polgármesteri hivatalnál a mai napon a következő jegyzések történtek: Kocsis István és neje Váradi-utca 31 szám 1000, Kocsis Ferenc és neje Hársfa-ú. 18. szám 2000, Osomor István és neje Bajsa-utca 20 szám 2000, Árva József és neje Vadkerü Ágnes Hossu-utca 18 szám 200, Siket Sándor Mező-utca 27 szám 1000, Mészáros Mihály és neje Dudás Anna Bv. Erdélyi-utca 26 szám 3000, Bója Péter 2646 szám 500 koronát jegyzett.

— Adóbehajtás. A városi adóhivatal felhívja mindazokat, akik a községi adókönyvben előírt és az 1909. évi XI. t.-c. 26. §-a értelmében esedékes adótartásukat folyó évi november 16 ig be nem fizették, hogy azt járulékaikkal együtt a jelen hirdetésmény közzétételétől számított 8 napon belül, vagyis e hó 25-ig, a városi adóhivatal pénztárába annál is inkább fizessék be, mert ellenesetben elszűnt a adólogási eljárás meg fog indítani.

— A kárpáti falvak segélyezésére az alábbi adományok folytak be a polgármesteri hivatal-

nál: Baranyi Mihály Tökölly-utca 2205 szám 30, Kovács István Rákóczi-utca 15 szám 10 koronát adományozott

— Jótékonyág. A hadbavonultak gyermekeinek felruházására a következő adományok folytak be a polgármesteri hivatalnál: Baranyi Mihály Tökölly-utca 2205 szám 20, Kovács Antal Járandó 114 szám 20, Gy. Varga Simon Apaffy-utca 12 szám 10 koronát adományozott.

— A cserefoglyok Sopronból jelentik: Amikor a hivatalos urak legutóbb a nyári fogolytáborban jártak, felhívták figyelmüket egy orosz fogolyra. A foglyot még aratás előtt kiadták egy szili gazdához munkába. Jól dolgozott, illetémdőn viselte magát és gazdája szeretettel bánt vele. Biztatta írjon szüleinek, hátha megkapják a levelet. A levél el is ment és nemsokára megérkezett a válasz is. Azt írták szülei, hogy kaptak egy foglyot a fiuk helyett, aki szorgalmasan dolgozik és Magyarországra, Szil községbe való. Ujabb levélváltás után kiderült, hogy a szili gaeda és az orosz gaeda fiút cseréltek mindgyik a másik fiát fogadta házába.

— Hadiadományok. A rendőrségnél a szállítási igazolványok kiadása alkalmával október 28-tól mai napig zárt perselyben a hadiársvak javára befolyt 156 korona. — Csánádfalva felépítésére pedig ujabban, gyűltöve befolyt 616 kor. 49 fillér. — Isráf Varul szegedi lakos a sebesült katonák karónyai ajándékára 20 koronát adományozott. — Szabó Mihályné a hadiársvak javára 7 korona 75 fillért és Bló Sándor 5 koronát adományozott.

Az osztály-országjáték mai húzásán a következő főnyeremények sorsoltattak ki: 10 000 koronát nyertek: 12771 33024 78061 89457. 5000 koronát nyertek: 68317 109477. 2000 koronát nyertek: 5986 5935 5576 12589 17311 24384 33580 43547 44036 46447 50288 53955 62768 67291 68144 68409 70318 73844 74560 75865 80199 80337 81563 82479 90967 92870 97892 108977. 1000 koronát nyertek: 2411 6292 6507 6894 22149 25055 26186 26861 39160 39779 44161 49737 55578 57092 60822 63609 66337 67275 67833 69090 76193 75928 79925 92529 92546 92904 102480 104651 106855 108129. 500 koronát nyertek: 1616 3468 5695 6658 8997 10687 10019 10904 12740 12915 13418 15981 18507 21697 22301 23990 26078 26671 29711 32941 32596 35281 42559 42834 44526 44706 44797 45855 46192 49783 50131 50153 51552 54818 64436 66942 66894 67562 68236 69008 71469 73686 75281 76100 77626 80510 82375 87500 88354 88041 88908 90341 94529 94122 96494 98606 107598 108714 108781.

— Rendőri hír. A rendőrségnél egy tarsolyban talált pénz őriztetit, tulajdonosa átveheti.

2—3 napszámú fiu

14—16 éves a Makói Villamos Telepen fizetés nélküli azonnal felvétetik. Jelentkezni lehet a Makói Villamos Telep irodájában.

Országos élelmezési központ

M a k ó, nov. 17.

Az ország élelmezési viszonyai-ban úgy látszik, végre nálunk is kedvező fordulat állt be. Megalakult az országos élelmezési központ, még pedig lényegben a német államok országos központjának követésére méltó mintájára. A nagyfontosságú gazdasági és szociális feladat megoldására ugyanis nálunk is két tényező fog össze. Egyfelől az önkormányzat, másfelől a magántőke, hogy egymás tudását kiegészítő harmóniát teremtsen az altruisztikus és kommerciális érdekek között és együttes erővel oldja meg azt a feladatot, melynek végcélja az ország közlelmezésének zavartalan biztosítása és a létviszonyok megkönnyítése. Az önkormányzati és a kommerciális tényezők úgy, amint ezt a német birodalomban is történt, nálunk is a kereskedelmi törvény rendelkezései alapján szövetkeznek. Részvénytársaság jön létre, amelynél a részvények felét az önkormányzati köztetések, másik felét a kommerciális tényezők jegyzik le és a társaság ügyeit a közigazgatási és a kommerciális vezetők közösen intézik. A közigazgatási faktorok a társaságban a fogyasztókösönység érdekeit képviselik, a pénzügyi tényezők pedig irányítják a társaság kommerciális ügyeit és gondoskodnak arról a hatalmas forgó tőkéről, amely az őrési feladat sikeres megoldásának előfeltétele.

Lényegleg ugyancsak eldötték meg a közlelmezési kérdést a német birodalomban is. Nálunk eltérés csak annyiban van, hogy a kérdés megoldására nem kellett új részvénytársaságot alapítani, mert egy kevéssel a háború ki-törése előtt alapított közigazgatási jellegű kommerciális vállalat: a „Magyar Város és Községfejlesztési Részvénytársaság” a sürgős közérdekre való tekintettel önként ajánlotta fel szolgáltatásait a kormányzat közlelmezési viszonyainak rendezésére és nehegy ajánlata abban a szíjben tűnjék fel, mint-ha közlelmezési akciója a társaság materiális értékeinek előbbrevitele érdekében indult meg, önként felajánlotta azt is, hogy részvénytőkéjének felerészét átengedje azoknak a törvényhatóságoknak, városoknak és községeknek, amelyek e célból részvények átvételére hajlandóságot tanúsítanak.

A kormány értesítésünk szerint azt az ajánlatot tudomásul is vette és ennek következtében a Magyar Város és Községfejlesztési Részvénytársaság most már általában egy olyan kereskedelmi vállalat, mint a minő még eddig Magyarországon nem volt, mert részvényeink felerészese a közjogi testületek, másik felerészese pedig pénzügyi intézetek kezében lesz és igazgatóságában részben a bankok, részben pedig az önkormányzati köztetések képviselői fognak helyet foglalni.

Egyelőre a közlelmezési viszonyok szanálása az, ami a társaságot csaknem kizárólagosan foglalkoztatni fogja és tekintetben egyelőre csak az érdekel bennünket, miképpen kívánja a társaság a nagyfontosságú feladatát meg-

oldani. Erre vonatkozólag az a beadvány szolgáltatást tájékoztatást, amelyet a társaság a napokban több törvényhatósághoz, városokhoz és községhez intézett. Tárgyilagosan kívánjuk konstatálni, hogy az e részben ismertett program határozottan jó és reális. A Magyar Város és Községfejlesztési Részvénytársaság részben beszerzési, részben termelési központ lesz. A beszerzést illetőleg a társaság tevékenysége ki fog terjedni minden elsőrendű élelmezési cikkre, amely a helyföldön vagy külföldön kapható.

Ami a termelést illeti, e tekintetben a társaság a lehetőség korlátai között maga fog berendezkedni egyes élelmezési cikkek termelésére és többek között tevékenységének ebbe az ágába kapcsolja be magát a huszprodukciót is.

A társaság vállalt feladatát ösztönösen és becsületesen kívánja megoldani és erre mindenestre garancia az is, hogy a társaság igazgatóságában helyet foglalnak az önkormányzati testületek képviselői, de még inkább az, hogy a társaság a kormány előtt kötelezettséget vállal arra, hogy az igazgatóság kebeléből egy ármegállapító bizottságot fog választani, amelynek egyedüli hivatása az lesz, hogy a beszerzési, illetve önköltségi árak ellenőrzése után megállapítsa azokat az eladási árakat, amelyek a beszerzett vagy termelt árucikkek a társaság által a törvényhatóságoknak, városoknak és községeknek átengedendők.

As a program tehát, melyet a Magyar Város és Községfejlesztési R. T. a maga beadványában megismertet, nem eshetik kifogás alá és most már érthető, hogy miért helyezte a részvénytársaság súlyt arra, hogy az önkormányzati köztetések a társaságnál anyagi érdeklődést vállaljanak. Anyagi érdeklődés nélkül ugyanis az ármegállapítás jogát nem lehetett volna az önkormányzati köztetések képviselőire bízni, mert hiszen akkor nem lett volna meg a garancia arra, hogy a bizottság az árakat oly módon állapítsa meg, hogy abból a társaságra veszteség ne szármoljék.

Végül miután a törvényhatóságokhoz, városokhoz és községekhez intézett beadványában a Magyar Város és Községfejlesztési R. T. kötelezettséget vállalt arra, hogy a társaságot minden eddigi terhértől és kötelezettségtől mentesíti és teljesen érintetlen részvénytőkét ad át, vagyis voltaképpen egy jelentkezik az önkormányzati köztetésekkel szemben, mint egy teljesen új, működését tulajdonképpen most megkezdő részvénytársaság, kívánatosnak látszik, hogy önkormányzati köztetések érdeklődést vállaljanak, hogy maguknak kellő befolyást biztosítsanak a nagyfontosságú vállalat igazgatóságában és vezetésében.

És erre, mint értesülünk, már is meg van a község. Városaink közül 10—50,000 koronáig terjedő jegyzéssel, illetve részvényátvétellel már beléptek a társaság köztetéské Szombathely, Ujpest, Székesfehérvár, Vác, Kesztemét, Nagykőrös stb., míg a vármegyei törvényhatóságok közül kisebb községeink érdekében

24—1000 korona névértékű részvények átvételével beléptek Pest-Bilis-Solt-Kiskunvármegye, Vasvármegye, Kassasörényvármegye, Gömörvármegye, Abaujtor-navármegye stb. sőt ezenfelül több község is.

A makói állomáson

e hó 3-án délelőtt látott és közbe-üdvözölt csinos urleányt kéri tengerész altiszt bűmulója, hogy tisztességes ismeretség lehetséges-e? Teljes című leveleket „Egy tengerész” jellegre a kiadóhivatal továbbítja.

Meggyilkolt pap

Gyilkosai kártyapártnerei voltak

M a k ó, nov. 17.

Nyiregyházáról jelentik: Hirt adtunk annak idején arról, hogy szeptember 7-nek hajnalán véres, összezuzott tagokkal, eszméletlen állapotban találták meg Nyirábrány görög-katolikus lelkészét, szendrői Székely Jánost. A szerencsétlen lelkész akkor be-szállították vonaton Debrecenbe, de utközben meghalt és a vizsgálat akit azzal zárták le, hogy az öreg pap szerencsétlenség áldozata. Titokban azonban tovább folyt a nyomozás, amely most végül megállapította, hogy a papot meggyilkolták. A nyomozás során kiderült, hogy szendrői Székely János azon az estén nagyobb társasággal az állomás mellett levő kis vendéglőben volt. Itt egy társaság, amelynek tagjai Kalocsai Ignác ispán, Farkas József korcsáros és Cirbusz Ede pályafelügyelő voltak, kártyáznia hívta a lelkész, aki beállott negyediknek a kompániába.

A szerencse a pap felé fordult, aki nagy összeget avert a társaság tagjaitól. Különösen Kalocsai Ignác vesztett sokat, tartozását azonban vonakodott megadni, mire szendei Székely János felháborodva otthagya a társaságot, hogy hazamenjen. A lelkész természetesen megmondta véleményét a társaságnak, hogy olyanokkal, akik vonakodnak megadni a kártyanyeréséget, nem ül egy asztalnál. A társaság ezen nagyon megérett és az ispán Cirbusz-szal utána lopódzott az öreg lelkésznek. Mikor vagy egy negyed óra mulva visszatértek, Cirbusz ezzel jött be:

— Na, most elláttam a főur baját!

És mintha miem történt volna, nyugodtan lettek a kártyaasztalhoz és tovább folytatták a játékot. Nezetükre egy gyerek ré-mülten szaladt be a korcsmába, azzal a hírrel, hogy a főurat a vonat agyongázolta és most hol-tan fekszik a sineken. A kártyázó társaság tagjai, mintha nem is hallották volna, tovább játszottak és csak akkor mentek ki megnézni a lelkész, mikor a pályafelügyelőnek hivatalosan meg kellett jelennie a szerencsétlenség színhelyén. A körülmények, amelyek közt a lelkész megtalálták, gyanusak voltak, mert vonat abban az időben nem ment keresztül az állomáson, olyan zuzódásokat pedig esés közben nem lehet

szenvedni, hogy hat oldalbordája betörjék az embernek.

Mivel azonban semmi pozitív dolgot nem tudott megállapítani a vizsgálat a gyilkosságra nézve, elfogadottnak tekintették a szerencsétlenség esetét. Az új nyomozás azonban vallomások alapján megállapította, hogy a lelkész a vele volt társaság tagjai közül ölte meg valaki és a sinekre helyezte. A három kártyapartner a csendőrség letartóztatta és bekísérte a nyiregyházai kir. ügyész-séghez.

URANIA - SZINHÁZ.

Heti műsor:

Östörtökön délután és este tudományos Urania-előadás: A jó kedv birodalma.

Szombaton: A tolonc. Népszíni. Magyar film.

* A jó kedv birodalma. Hétfőn 18-án két előadást tartanak az Urania-színházban. Délután 4 órakor és este fél 9 órakor színre kerül A jó kedv birodalma. Tábori Kornél és az ügyesen összeállított, szellemes darabja, melyet 200 színész vezített képpel és számos mozgóképkel mutatnak be, bizonyosan nagy sikert fog elérni.

REGÉNY.

Egy világváros rajzai.

(1040)

108. fejezet.

A nem várt örökség.

Mély esend követte e szót. Mindannyian el voltak fogódva. Különösen Márta, aki át is szokott a mellékszobába.

Buriska sajtószertűn érezte magát. Minél tovább nézte a gróft, annál inkább feltűnt rajta valami, amit hamarjában nem tudott megmagyarázni magának.

Most azonban nem volt elég idő erről tündönni!

A gróf kétségkívül választ akar!

Szemét körüljártatva észrevette, hogy a leány már átosont a mellékszobába.

Nem is esoda! Fialat leányok mind ilyenek és zavarukban elmenekülnek a kérő elől.

Péty Dénesen is látszott, hogy meg van illetődve. A gróf szerelme meghatóta őt. A maga részéről szívesebben Robertó herceg felé hajlott volna. A gróf mellett azonban a hála harcolt, mert ama tényével, hogy leányukat a rablók kezéből kimentette, igen nagy há-lára kötelezte őket. maga is leányát kereste tekintetével.

— Gróf ur! mondá. Megtisztelve éreztem magukat az által, hogy leányunkat az imént megkérte. En azonban e pontra nézve döntő nyilatkozatot nem tehetek. Ejnye. hol is van az a leány? Ugyan Misi, menj csak át a másik szobába, talán ott lesz.

Misi átment, de azonnal jelenté, hogy Márta itt nincs.

Felvt. köv.

**Marhákat, vágókat, fiat
tehenset, ökröt, tipót,
szalót és Uszöket vásárol**

SEMMANN JÖZSEF,
Értekezhetni Irtyz Miksánál

POÖR ENDRE
gyógyászati és kórházi készítmények

VILMA-CRÉM
gyermek és háztartási használatra alkalmas szappan, szappan, szappan, szappan és háztartási használatra alkalmas szappan

Vilma hajpor, Vilma szappan és háztartási használatra alkalmas szappan

Ára: Vilma krém 1 korona, Vilma hajpor 1 korona, Vilma szappan 75 fillér. Háztartási használatra alkalmas szappan 100 fillér.

Ellismert legjobb motorok!

Vilma-Crém eredeti „Köröng”
Diesel motorok
Szivóház
: : és benzínmotorok. : :
Cseplőmotorok benzín- és
nyerszalajkomobilal. Benzín-
nes magánjárók.
Meghívó nyilatkozás!
Nyerszalajmotorok
Köröng-nyerszalajkomobilal.
Köröng-nyerszalajkomobilal.
Köröng-nyerszalajkomobilal.

**Katóka szakács-
könyvében**

mindent megtalálnak a fiatal
leányok, amire a jövő
gazdasszonyainak a ház-
tartásban szükségük lehet.
A sok száz meg száz re-
ceptet tartalmazó vastag
könyv a legvilágosabban
megírt és legnépszerűbb
szakácskönyv, ami az utóbbi
időben közkezen forog. Vi-
lágos utmutatóul szolgál az
őszi gyümölcsbefőzés ezer,
különbféle ágaiban. „Katóka
szakácskönyve” a Singer és
Wolfner könyvkiadó cég ki-
adásában jelent meg. Bolti
ára 7 korona. Az „Uj Idők”
és a „Magyar Lányok” elő-
fizetőinek azonban 3 korona
20 fillér beküldése ellené-
ben bérmentve küldi meg

Singer és Wolfner
könyvkereskedése,
Budapest, Andrassy-ut 16.

ORVOSOK
Igazolják, mint legkiválóbb kö-
högés elleni szert a:

Mell-Karamell
Köhögés

rohadtság, székétkésődés, harag, száraz-
hurut ellen és különösen meghűlés ellen,
mely miatt minden barátságos köhögés-
betegség. 6100 orvosi és más gyógy-
terápia a híres sikerrel ezen gyógy-
gyógyászati és kellemes cukorkák. 600-
magán 20 és 40 fillér, doboz 60 fillér,
kissomagolásban 30 fillér.

Kapható minden gyógyszerésztől.

Makulatur papir
kapható jutányos áron
viadóhivatalukban.

MAKÓI FÜGGETLEN UJSÁG
nyomdai műintézete Makó, Széchenyi-tér 2. szám.

A háboru okozta anyagdrágaság
dacára könyvnyomdánkban min-
dennemü nyomdai munkák a leg-
pontosabban, tiszta, izléses kivi-
telben, jutányos áron készítettnek.

Hirdetések jutányos áron felvétetnek a kiadóhivatalban

Nyomtatott Dr. Kiss Péterné a „Makói Független Ujság” vállanyorós berendezett gyorsnyomdáján, Makón.